

ÖĞRENME KAZANIMLARININ TANIMLANMASI İÇİN ÇERÇEVE

1. ÖĞRENME KAZANIMLARININ TANIMLANMASI

Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi'nin 23 Nisan 2008 tarihli Hayat Boyu Öğrenme için Avrupa Yeterlilik Çerçevesinin (AYÇ) Oluşturulmasına Yönelik Tavsiye Kararı uyarınca;

“Öğrenme Kazanımları” bilgi, beceri ve yeterlik terimleri ile ifade edilen ve bir öğrenme sürecinin tamamlanması akabinde öğrencinin bildiği, anladığı ve yapabildiği konular anlamına gelir;

Bu terimler aynı tavsiye kararında aşağıdaki şekilde tanımlanmışlardır;

- **“Bilgi”** alınan bilginin öğrenme aracılığı ile özümsemesinin bir sonucudur. Bilgi bulguların, ilkelerin, bir meslek ya da öğrenim alanı ile ilgili teori ve uygulamaların bütünü anlamına gelir.
- **“Beceri”** görevleri tamamlama ve problemleri çözmekte bilgiyi uygulama ve teknik bilgi kullanma anlamına gelir. Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi bağlamında ise beceri bilişsel ya da tatbiki olarak tanımlanır.
- **“Yeterlik”** çalışma ya da öğrenme ortamlarında ve mesleki ya da kişisel gelişim sürecinde bilgi, beceri ve kişisel, sosyal ve / veya metodolojik yeteneklerin ispatlanmış kullanımı anlamına gelir.

Öğrenme kazanımları, kendi içerisinde bilgi, beceri ve yeterlik olarak ayrılabilir bir çerçeve programı dâhilinde bir bütün olarak tanımlanabilir. Öğrenme kazanımlarının bir matris şeklinde ayrıntılı olarak tanımlanması, program ile daha iyi mukayese edilmesi ve öğrenme kazanımlarının ilerleyen aşamalarda değerlendirilmeleri açısından daha şeffaf bir şekilde yapılması avantajına sahiptir. Dezavantajları ise birkaç öğrenme kazanımının tanımlanması esnasında muhtemel çakışmalara ve fazlalıklara yol açabilecek olmasıdır.

Öğrenme kazanımlarının tanımı kurumlar, eğitim sektörleri ve ülkelere göre farklılıklar gösterir **–henüz tam olarak ortak bir dil oluşmamıştır.**

- Öğrenme kazanımları tanımlarının yapılandırılması **değişebilir.**
- Öğrenme kazanımlarını tanımlamak için ortak bir format **yoktur** ve bu da mukayese edilebilirliği azaltmaktadır.
- **Detay** seviyesi önemli ölçüde farklılık gösterir. Bu da tanınmayı ve mukayese edilebilirliği azaltır.

2. ÖĞRENME KAZANIMLARININ TANIMLANMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

Bir dersin / üniteler Öğrenme Kazanımları programın amaçları ve yeterlilikleri ile uyumlu olmalıdır. Bu tanım basitçe aşağıdaki şemada gösterildiği şekilde özetlenebilir:

Öğrenme kazanımları ilgili bütün taraflarca anlaşılabilir ve böylelikle de “yönetilebilir” olacak şekilde formüle edilmelidirler.

Öğrenme kazanımları formüle edilirken aşağıdaki hususlar dikkate alınmalıdır:

- Öğrenme kazanımları bireyin kendisine özgü mesleki becerilerine değil, mesleki yeterliliklere atıfta bulunur. (Ölçme ve değerlendirmeye tabi mesleki yeterlikler anlamında)
- Tanımlanması gereken öğrenme kazanımları ortalama bir öğrencinin öğrenme başarılarını temel alır
- Öğrenme kazanımları öğrencinin bakış açısına göre tanımlanır (öğretmenin bakış açısına göre değil)
- Öğrenme kazanımları öğrenme hedeflerini ya da öğrenme yolunu değil, bir öğrenme sürecinin tamamlanmasının ardından elde edilen sonuçları tanımlarlar.
- Öğrenme kazanımları kanıtlanabilir ve ölçülebilir olmalıdır.
- Öğrenme kazanımları mümkün olduğunca somut terimler halinde tanımlanmalıdırlar. Bu sayede öğrencinin öğrenme kazanımlarını başarıp başarmadığı bir değerlendirme süreci çerçevesinde belirlenebilir.
- Öğrenme kazanımları aynı zamanda öğrencilerin kendilerinin de sonuçları tam olarak başarıp başarmadıklarını muhakeme edebilecekleri şekilde formüle edilmelidirler
- Öğrenme sürecinin mahiyeti ve öğrenme metodunun kendisi öğrenme kazanımlarının tanımı ile alakalı değildir.

Genel bir ilke olarak ne çok fazla ne de çok az öğrenme kazanımı olmalıdır.

3. ÖĞRENME KAZANIMLARININ TANIMLANMASI HUSUSUNDA BAZI İPUÇLARI

Aşağıda verilen temel prensipler öğrenme kazanımlarını tanımlamayı kolaylaştırabilir

- **Aktif, kolay anlaşılır fiillerin kullanımı**

Filler ölçülebilir ve gözlemlenebilir faaliyetleri anlatmalıdır. Örneğin "açıklamak", "gösterimlemek", "uygulamak", "analiz etmek", "geliştirmek", vb. Bu aşamada Bloom'un Taksonomisine dayanan Fiiller Listesi gibi önceden belirlenmiş bir kelime sınıflandırması kullanmak çalışmaları kolaylaştırabilir. (Bloom 1975, Anderson, Krathwohl 2001)

- **Aktif fiilin belirlenmesi ve bağlanması**

Bilgi ve becerinin neyi ifade ettiği ya da ne tür bir faaliyet içerdiği somut terimlerle açıklanmalıdır. Öğrenme kazanımlarının formüle edilmesi bir fiil ve ilgili nesnenin yanı sıra, içeriği açıklayan bir ek (cümlelerin parçası olarak) cümleden oluşmalıdır.

- **Anlaşılmaz, açık uçlu formüllemelerden kaçınılması**

Öğrenme kazanımları kısa ve kesin olarak tanımlanmalı ve karmaşık cümlelerden kaçınılmalıdır. Öğrenme kazanımları çok genel ya da çok somut terimlerle formüle edilmemelidir; mümkün olduğunca açık (belirsiz olmayan ve basit) terminoloji kullanılmalıdır. (Şu örnekteki gibi yazılmamalıdır: "Öğrenci bölgesel ürünleri tanır ve basit yemekleri hazırlayabilir").

- **Öğrenme kazanımlarının edinilmesinde asgari gerekliliklere yönelme**

Öğrenme kazanımları bir öğrenme kazanımı ünitesinin başarılmaması / doğrulanması için gerekli asgari talepleri kapsamlı bir şekilde tanımlayabilmelidir. Öğreğin tam bir mesleki faaliyet kapsamındaki görevleri tamamlamak için gerekli olan bütün öğrenme kazanımları listelenmelidir.

- **Yeterlilik / Yeterlik düzeylerinin kapsamlı olarak açıklanması**

Özellikle fiiller ve sıfatlar olmak üzere, formüllemeler bir öğrenme kazanımı ünitesinin yeterlilik/yeterlik (AYÇ veya sektörel çerçeve) düzeyini yansıtmalıdır. Öğrenme kazanımlarının tanımları, mesleki yeterliklerin gözetim altında, kendi kendine ya da sorumluluk bilinciyle ve yetkin olarak uygulanıp uygulanamayacağını anlaşılabilir bir şekilde tarif etmelidir.

4. EURSPACE PROJESİNDE ÖĞRENME KAZANIMLARININ TANIMLANMASI İÇİN KULLANILAN METODOLOJİ.

Eurspace Projesinin genel amacının yurtdışında edinilen öğrenme kazanımlarının Avrupa genelinde tanınması ve belgelendirilmesine katkı sağlamanın yanı sıra Temel Mesleki Eğitim (IVET) öğrencilerinin Avrupa genelinde hareketliliklerini kolaylaştırmak ve **sınırları** kaldırarak mesleki eğitimin gelişimine katkıda bulunmak olduğu göz önünde bulundurulduğunda, **EURspace Projesi** çıktıları en nihayetinde **Ulusal** ölçeği **Avrupa** seviyesine çıkaracaktır.

Pilot Proje'nin yürütülmesi yolu ile Otel ve Restoran Yönetimi alanındaki derslerin/kursların mesleki-teknik bileşenlerine odaklanarak, Avrupa ülkeleri arasında öğrenme kazanımlarının tanınması, geçerli sayılması ve belgelendirilmesi hususlarına bir standart getirilmesi amaçlanmaktadır.

Pilot Projenin diğer ülke ve kurumlarca uygulanmasıyla, farklı ülkelere, belirli ünitelere yönelik çok sayıda Öğrenme Kazanımını beraberlerinde getiren çok sayıda paydaş olması beklenmektedir. Bu nedenle, Öğrenme Kazanımlarının Avrupa Parlamentosu Tavsiyeleri uyarınca ve katılımcılar arasındaki farklılıkları ortadan kaldıracak şekilde tanımlanması gerekmektedir.

Bu bağlamda, Eurspace Projesinde Öğrenme Kazanımlarının ve buna bağlı alt unsurların (bilgi, beceri ve yeterlik) tanımlanması aşamasında Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi'nin 23 Nisan 2008 tarihli Tavsiye Kararı esas alınmıştır. Şöyle ki;

23 Nisan 2008 tarihli Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi Tavsiye Kararı

“Öğrenme Kazanımları” bilgi, beceri ve yeterlik terimleri ile ifade edilen ve bir öğrenme sürecinin tamamlanması akabinde öğrencinin bildiği, anladığı ve yapabildiği konular anlamına gelir.

EURspace Projesi Bağlamı

“Öğrenme Kazanımları” öğrencinin edindiği bilgi, beceri ve yeterlik bütünü kanıtladığı, ulaşılmış, yapılmış temel başarı / temel vazife olarak tasarlanmıştır.

“Bilgi” alınan bilginin öğrenme aracılığı ile özümsemesinin bir sonucudur. Bilgi bulguların, ilkelerin, bir meslek ya da öğrenim alanı ile ilgili teori ve uygulamaların bütünü anlamına gelir. Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi kapsamında bilgi teorik ve/veya olgusal olarak tanımlanır.

“Bilgi” öğrencinin bildiği ve anladığı konular anlamına gelmektedir.

“Beceri” görevleri tamamlama ve problemleri çözmekte bilgiyi uygulama ve teknik bilgi kullanma anlamına gelir. Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi bağlamında ise beceri bilişsel (mantıklı, sezgisel ve yaratıcı düşünce kullanımı) ya da uygulamalı (el becerisi ve yöntem, araç, gereç kullanımı) olarak tanımlanır.

“Beceri” öğrencinin yapabildikleri anlamına gelmektedir.

“Yeterlik” çalışma ya da öğrenme ortamlarında ve mesleki ya da kişisel gelişim sürecinde bilgi, beceri ve kişisel, sosyal ve / veya metodolojik yetenekleri ispatlanmış kullanma becerisi anlamına gelir. Avrupa Yeterlilikler Çerçevesi bağlamında, yeterlik sorumluluk ve otonomi açısından tanımlanır.

“Yeterlik” öğrencinin yapmaya hazır olduğu konular şeklinde tanımlanmıştır.

➤ Belirli bir ünite ve alt unsurları ile birlikte bir Öğrenme Kazanımına ait örnek tablo.

EĞİTİM ALANI: AŞÇILIK				
ÖĞRENME KAZANIMI ÜNİTESİ	TEMEL MESLEKİ KAZANIM	BİLGİ	BECERİ	YETERLİK
ULUSLARARASI ÇORBALAR	Uluslararası çorbaları hazırlar.	<p>Öğrenci aşağıdaki konuları bilir ve anlar;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uluslararası farklı aşçılık kültürü - Farklı kültürlere ait çorba yapımı - Uluslararası çorbaların özellikleri - Farklı kültürlere ait uluslararası çorba çeşitleri - Uluslararası çorbaları özgün halleri ile pişirme, garnitürlerini hazırlama ve servis etme 	<p>Öğrenci aşağıdakileri yapabilir;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uluslararası çorbaları pişirme - Garnitür hazırlama - Ürünlerin servise hazırlanması 	<p>Öğrenci;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uluslararası çorbalar için gerekli gereçleri ve malzemeleri hazırlar - Uluslararası çorbaları özelliklerine ve türlerine göre pişirir - Uluslararası çorbaların özelliklerine ve türlerine göre garnitür hazırlar - Uluslararası çorbaları servis edilmek üzere hazırlar - Sağlık, güvenlik ve hijyen prosedürlerini takip eder

5. ÖĞRENME KAZANIMLARININ TANIMLANMASI İÇİN ŞABLON

EĞİTİM ALANI:				
ÖĞRENME KAZANIMI ÜNİTESİ	TEMEL MESLEKİ KAZANIM	BİLGİ	BECERİ	YETERLİK
		Öğrenci aşağıdaki konuları bilir ve anlar;	Öğrenci aşağıdakileri yapabilir;	Öğrenci;

6. KONTROL LİSTESİ

Öğrenme Kazanımlarının tanımlanmasının bitirilmesinin ardından Öğrenme Kazanımlarının uygunluğunu teyit etmek amacı ile aşağıda verilen kontrol listesini uygulamak faydalı olacaktır. Bir Öğrenme Kazanımının uygun bir şekilde tanımlanmış olması için bütün cevapların **Evet** olması gerekmektedir.

Öğrenme Kazanımları	Evet/Hayır
➤ Dersin / Programın genel amaçları ile uyumludur	
➤ Belirli bir alan için gerekli olan bilgi, beceri ve yeterliği yansıtır	
➤ Gerekli olduğu yerlerde alt-kazanımlar belirlenir	
➤ Sürece değil, kazanımlara ve sonuçlara odaklanır	
➤ Öğrencinin faydasına olacak şekilde hazırlanır	
➤ Açık ve anlaşılır şekilde ifadeler içerir (bilmek, anlamak ve öğrenmek gibi terimler içermeden)	
➤ Gözlemlenebilir ve kanıtlanabilir.	
➤ Her bir Öğrenme Kazanımını tanımlamak için tek bir fiil kullanılır.	

BİBLİYOGRAFYA / KAYNAKÇA

Recommendation of the European Parliament and of the Council of 23 April 2008 on the establishment of the European Qualifications Framework for lifelong learning.

Recommendation of the European Parliament and of the Council of 18 June 2009 on the establishment of a European Credit System for Vocational Education and Training (ECVET).

Office for Official Publications of the European Communities (2008). *The European Qualifications Framework for Lifelong Learning (EQF)*. Luxembourg.

Publications Office of the European Union (2011). *Referencing National Qualifications Levels to the EQF, European Qualifications Framework Series: Note 3*. Luxembourg.

Publications Office of the European Union (2011). *Using Learning Outcomes, European Qualifications Framework Series: Note 4*. Luxembourg.

Publications Office of the European Union (2017). *Defining, writing and applying learning outcomes, A European handbook*. Luxembourg.

Bloom, B.S. (1975). *Taxonomy of Educational Objectives: Book 1 Cognitive Domain*. New York, USA. Longman.

Anderson, L.W. , Krathwohl D.R. (2001). *A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives*. New York, USA, Longman.

Kennedy, D. (2007). *Writing and using learning outcomes: a practical guide*. Cork, University College Cork.

Writing Learning Outcomes. [Online: University of Dublin, Trinity College].

Available from:

<<https://www.tcd.ie/CAPSL/assets/pdf/Academic%20Practice%20Resources/Writing%20Learning%20Outcomes.pdf>> [accessed 27 April 2018].

EK I – TEKNİK VERİ

- 1- Bu çerçeve plan aşağıdakileri sağlamayı amaçlar:
 - a. Öğrenme Kazanımının tanımı;
 - b. Bilgi, Beceri ve Yeterlik terimlerinin tanımı;
 - c. Öğrenme Kazanımlarını tanımlarken dikkate alınması gerekenler;
 - d. Eurspace Projesi'nde Öğrenme Kazanımlarını tanımlamada kullanılan Metodoloji;
 - e. Öğrenme Kazanımı tanımlamak için bir şablon.
- 2- Bu çerçeve plan, şablon yardımıyla aşağıdakilerin belirlenmesinde kullanılmak üzere tasarlanmıştır;
 - a. Eğitim Alanı;
 - b. Üniteler;
 - c. Öğrenme Kazanımları;
 - d. Öğrenci neleri bilir ve anlar? (Bilgi);
 - e. Öğrenci neleri yapabilir? (Beceri);
 - f. Öğrenci neleri yapmaya hazırdır? (Yeterlik).
- 3- Bu çerçeve plan, hareketlilik projelerine katılan okullar, kamu kurumları ve özel kurumlarca kullanılmak üzere tasarlanmıştır.
- 4- Bu çerçeve plan, katılımcı kurumlardan gelen hareketlilik öğrencilerine, edinmeleri beklenen öğrenme kazanımlarını belirlemek için uygulanabilir.
- 5- **Aracın kullanılması gereken Pedagojik Döngünün Aşama ve Seviyeleri:**
 1. **Aşama: Hareketlilik Öncesi**
 1. **Basamak: Edinilmesi Beklenen Öğrenme Kazanımlarının Belirlenmesi**